

Χρονολόγιο Μπέρτολτ Μπρεχτ

1898-1956*

1898

10 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: Ο Μπέρτολτ Μπρεχτ γεννιέται στο Αουγκσμπουργκ της Βαυαρίας.

1917

Γράφεται στο πανεπιστήμιο του Μονάχου και παρακολουθεί μαθήματα θεατρολογίας του Artur Kutscher που του καλλιεργεί το θαυμασμό για το ριζοσπάστη γερμανό θεατρικό συγγραφέα Frank Wedekind.

1918

Αναβάλλει την κατάταξη στο στρατό με διάφορους τρόπους. Τελικά επιστρατεύεται ως νοσοκόμος τους τελευταίους μήνες του πολέμου.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ: η γερμανική συνθηκολόγηση και κατάλυση της μοναρχίας.

1919

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ: η γερμανική επανάσταση πνίγεται στο αίμα. Δολοφονούνται η Rosa Luxemburg και ο Karl Liebknecht.

Συμμετέχει ως μουσικός στο πολιτικό καμπαρέ του Karl Valentin. Συχνάζει σε καμπαρέ και αγώνες πάλης. Ο πλήρης φωτισμός της παλαιότητας και η δυνατότητα παρακολούθησης της δράσης από όλες τις πλευρές όπως και της κρίσης των αποφάσεων του διαιτητή από το κοινό αποτελούν στοιχεία που προσελκύουν το ενδιαφέρον του Μπρεχτ και θα τα χρησιμοποιήσει στο επικό θέατρο.

30 ΙΟΥΛΙΟΥ: γεννιέται ο Φρανκ, γιος του Μπρεχτ και της Paula Banholzer.

Γράφει διάφορα μονόπρακτα ενώ εργάζεται ως κριτικός θεάτρου στην αριστερή εφημερίδα *Volkswillen*.

Ιδρύεται το Εθνικό Σοσιαλιστικό Γερμανικό Εργατικό Κόμμα.

1921

Ταξιδεύει στο Βερολίνο και παρακολουθεί τις πρόβες του Max Reinhardt στο Deutsches Theater.

1922

29 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: πρεμιέρα του έργου *Ταμπούρα μέσα στη νύχτα* (1918-20) στο Μόναχο (σκηνοθεσία Otto Falckenberg).

Ο Μπρεχτ συνεργάζεται μαζί του όπως θα κάνει και με όλους τους σκηνοθέτες των έργων του). Για αυτό το έργο, του απονέμεται στις 13 Νοεμβρίου το βραβείο Kleist στο Βερολίνο μετά από πρόταση του κριτικού θεάτρου Herber Ihering.

1923

12 ΜΑΡΤΙΟΥ: γεννιέται η Χάννε, κόρη του Μπρεχτ και της ηθοποιού Marianne Zoff που είχε παντρευτεί τον προηγούμενο χρόνο.

9 ΜΑΪΟΥ: πρεμιέρα του έργου *Στην Ζούγκλα των πόλεων* με τον τίτλο *Στην Ζούγκλα* (1921-23) στο Μόναχο (σκηνοθεσία Erich Engel, σκηνικά Caspar Neher).

8 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: πρεμιέρα του έργου *Μπάαλ*, στη Λειψία (σκηνοθεσία Alwin Kronacher).

Συχνά ταξίδια στο Βερολίνο όπου συναντά τη Χελένε Βάιγκελ, το σκηνοθέτη Bernhard Reich που θα τον μυήσει στη ρωσική θεατρική πρωτοπορία όπως και τη νεαρή συγγραφέα Elisabeth Hauptmann με την οποία θα συνεργαστεί στη συγγραφή πολλών έργων.

1924

19 ΜΑΡΤΙΟΥ: πρεμιέρα της διασκευής των Μπρεχτ και Lion Feuchtwanger του έργου του άγγλου αναγεννησιακού συγγραφέα Christopher Marlowe *Εδουάρδος 2ος* στο Μόναχο (σκηνοθεσία Μπρεχτ, σκηνικά Neher).

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ: μετακομίζει στο Βερολίνο όπου εργάζεται ως βοηθός δραματουργός στο Deutsches Theater.

3 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: γεννιέται ο Στέφαν, γιος του Μπρεχτ και της Βάιγκελ.

1926

25 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: πρεμιέρα του έργου *Ο Άνθρωπος είναι άνθρωπος* (1924-26), στο Ντάρμστατ (σκηνοθεσία Jacob Geis, σκηνικά Neher).

Αρχίζει τη μελέτη του Καρλ Μαρξ. Αναφέρεται συχνά στην ιδέα του επικού θεάτρου.

1927

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ: δημοσιεύεται η πρώτη ποιητική του συλλογή *Die Hauspostille*.

17 ΙΟΥΛΙΟΥ: στο Μπάντεν-Μπάντεν η πρώτη του συνεργασία με τον Kurt Weill στο έργο *Μαχαγκόνν*.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ: ραδιοφωνική μετάδοση της διασκευής του σαιξπηρικού *Μακμπέθ*.

Καθ' όλη τη διάρκεια του έτους συμμετέχει στην θεατρική ομάδα του Erwin Piscator.

1928

23 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: πρεμιέρα της διασκευής του μυθιστορήματος του τσεχοσλοβάκου συγγραφέα Jaroslav Hašek *Οι Περιπέτειες του καλού στρατιώτη Σβέικ* (σκηνοθεσία Piscator, σκηνικά Georg Grosz).

31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: πρεμιέρα του έργου *Η Όπερα της πεντάρας*

ΑΠΡΙΛΙΟΣ: ο γνωστός σοβιετικός σκηνοθέτης Vsevolod Meyerhold επισκέπτεται το Βερολίνο με το θιάσό του και ο Μπρεχτ γοητεύεται από τις παραστάσεις του. Γίνεται στενός φίλος του συγγραφέα Sergei Tretiakov, ο οποίος προωθεί τη μετάφραση των έργων του Μπρεχτ στα ρωσικά.

23 ΙΟΥΝΙΟΥ: πρεμιέρα του έργου *Αυτός που λέει ναι* (1929-30) στο Βερολίνο (σκηνοθεσία Μπρεχτ και Weill ο οποίος έγραψε και τη μουσική).

18 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: γεννιέται η Μπάρμπαρα, κόρη του Μπρεχτ και της Βάιγκελ.

10 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: πρεμιέρα του έργου *Τα Μέτρα* στο Βερολίνο (σκηνικά Teo Otto, μουσική Hanns Eisler).

1933

30 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: ο Χίτλερ ανέρχεται στην εξουσία, ηγούμενος της κυβέρνησης συνεργασίας. Μέσα σε επτά μήνες όλα τα κόμματα κηρύσσονται παράνομα εκτός από το ναζιστικό.

28 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: μια ημέρα μετά από την πυρκαγιά του Ράιχσταγκ, αρχίζει η περιπλάνηση της εξορίας. Η οικογένεια Μπρεχτ-Βάιγκελ ταξιδεύει στην Πράγα, τη Βιέννη, την Ελβετία και το Παρίσι.

10 ΜΑΪΟΥ: καίγονται τα βιβλία του Μπρεχτ από τους ναζί.

7 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: η Ομάδα Επαναστατικού Θεάτρου της Ruth Berlau ανεβάζει στην Κοπεγχάγη τη *Μάνα* με μια «αυθεντική» εργάτρια στον κύριο ρόλο. Η Berlau γίνεται στενή του συνεργάτη.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ: ταξιδεύει στη Νέα Υόρκη με τον Hans Eisler για να επιβλέψουν τις πρόβες της *Μάνας* στο Theatre Union. Μετά από μια σειρά διαφωνιών αποχωρούν και οι δυο στις 8 Νοεμβρίου.

1936

Στη Δανία ξανασυναντά τον δάσκαλο και φίλο Karl Korsch με τον οποίον έχει μακροσκελείς πολιτικές συζητήσεις.

4 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: πρεμιέρα του έργου *Οι Στρογγυλοκέφαλοι και οι ουμβλοκέφαλοι* (1931-34) στην Κοπεγχάγη (σκηνοθεσία Per

diese fäde und völlig

der putz auf den häusern,

(1928) των Μπρεχτ, Weill και Hauptmann, στο Βερολίνο (σκηνοθεσία Erich Engel και Μπρεχτ, σκηνικά Neher).

Παρακολουθεί διαλέξεις στη Μαρξιστική Σχολή των Εργατών.

1929

10 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: παντρεύεται τη Βάιγκελ αφού έχει προηγηθεί το διαζύγιό του από τη Zoff το 1927.

ΜΑΙΟΣ: γνωρίζεται με τον Walter Benjamin.

28 ΙΟΥΛΙΟΥ: σκηνοθετεί το πρώτο Lehrstück (διδασκτικό έργο), *Η Πτήση πάνω από τον ωκεανό* (1928-29) στο Μπάντεν-Μπάντεν.

31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: πρεμιέρα του έργου της Hauptmann, *Happy End*, στο Βερολίνο (σκηνοθεσία Μπρεχτ και Engel, μουσική Weill).

1930

Εκδίδονται οι τρεις πρώτοι τόμοι των *Δοκιμών* που περιλαμβάνουν έργα, σημειώσεις, θεωρητικά κείμενα και ποιήματα.

9 ΜΑΡΤΙΟΥ: πρεμιέρα του έργου *Η Άνοδος και η πτώση της πόλης Μαχαγκόνν* (1927-29) στη Λειψία (σκηνοθεσία Walter Bruggmann, σκηνικά Neher). Οι παραστάσεις παρακολουθούνται από ναζί διαδηλωτές.

1931

31 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: ραδιοφωνική μετάδοση της διασκευής του σαιξπηρικού *Άμλετ*.

6 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: σκηνοθετεί το έργο *Ο Άντρας είναι άντρας* στο Βερολίνο (σκηνικά Neher με τον Peter Lorre στον κύριο ρόλο). Ο Tretiakov θα χαρακτηρίσει την παράσταση ως εφάμιλλη εκείνων του Meyerhold.

Συλλογική συγγραφή του σεναρίου της κινηματογραφικής ταινίας *Kuhle Wampe*. Η ταινία θα πρωτοπρωβληθεί λογοκρίμενη στις 30 Μαΐου στο Βερολίνο.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ: τελειώνει τη συγγραφή του έργου *Η Αγία Ιωάννα των σφαγείων* (1929-31).

1932

17 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: πρεμιέρα του έργου *Η Μάνα* (1930-31), στο Βερολίνο (σκηνοθεσία Μπρεχτ και Emil Burri, σκηνικά Neher με τη Βάιγκελ ως Βλάσοβα). Η παράσταση περιοδεύει στις εργατικές συνοικίες του Βερολίνου, δραστηριότητα που η αστυνομία απαγορεύει το Φεβρουάριο.

Συνεχίζεται η δημοσίευση των *Δοκιμών*. Παρακολουθεί τα σεμινάρια του Karl Korsch σχετικά με το μαρξισμό στη σχολή Καρλ Μαρξ του Βερολίνου.

ΕΞΟΡΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

1933

7 ΙΟΥΝΙΟΥ: Πρεμιέρα του έργου των Μπρεχτ και Weill *Τα Εφτά θανάσιμα αμαρτήματα* στο Παρίσι (χορογραφίες George Balanchine και Boris Kochno, σκηνικά Neher). Εγκαθίσταται στη Δανία.

1934

Δημοσιεύεται η δεύτερη ποιητική συλλογή *Lieder Gedichte Chöre*. Γράφει το τελευταίο του Lehrstück, *Οι Οράτιοι και οι Κονράτιοι* (1933-34) με τη Margarete Steffin με την οποία συνεργάζεται και σε άλλα έργα.

ΙΟΥΛΙΟΣ-ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ: φιλοξενεί τον Benjamin στη Δανία.

1935

Την άνοιξη ταξιδεύει στη Μόσχα. Εντυπωσιάζεται από την παράσταση του κινέζου ηθοποιού Mei Lan-fang. Η τεχνική του θα επηρεάσει τη θεωρία του Μπρεχτ για την υποκριτική τέχνη και την αποστασιοποίηση.

8 ΙΟΥΝΙΟΥ: του αφαιρείται η γερμανική ιθαγένεια.

Knutzon). Στο θέατρο επιτρέπεται το κάπνισμα που σύμφωνα με τον Μπρεχτ προδιαθέτει τους ανθρώπους να σκεφτούν.

1937

Συμμετοχή στο Διεθνές Αντιφασιστικό Συνέδριο συγγραφέων στο Παρίσι.

16 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: πρεμιέρα του έργου *Τα Ντουφέκια της κυρίας Καρράρ* στο Παρίσι (σκηνοθεσία Slatan Dudow με τη Βάιγκελ ως Καρράρ). Το ίδιο έργο ανεβαίνει στις 19 Δεκεμβρίου στην Κοπεγχάγη από το Θέατρο των Εργατών (σκηνοθεσία Berlau) με μια «αυθεντική» εργάτρια ως Καρράρ. Οι φωτογραφίες που τραβήξε η Berlau από την παράσταση είναι η πρώτη προσπάθεια για την δημιουργία των «βιβλίων-μοντέλων», που θα αποτελέσουν πηγή πολύτιμων πληροφοριών για τις μπρεχτικές παραστάσεις.

1938

ΙΟΥΝΙΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ: τον επισκέπτεται πάλι ο Benjamin ο οποίος καταγράφει σε μορφή ημερολογίου τις συζητήσεις τους τότε όπως και εκείνες του 1934. Σε αυτές διαφαίνεται η κριτική του Μπρεχτ στην πολιτισμική πολιτική της Σοβιετικής Ένωσης,

ο σκεπτικισμός του σχετικά με τον «κομμουνιστικό» χαρακτήρα του σοβιετικού καθεστώτος, η στάση του απέναντι στον Κάφκα καθώς και όψεις του δικού του αισθητικού προβληματισμού.

21 ΜΑΪΟΥ: πρεμιέρα στη γερμανική γλώσσα οκτώ σκηνών από το έργο *Τρόμος και Αθλιότητα του Τρίτου Ράιχ* (1935-38), στο Παρίσι (σκηνοθεσία Dudow, μουσική Paul Dessau με τη Βάιγκελ στο ρόλο της εβραίας συζύγου). Συμμετέχει με συγγραφη δοκιμίων στη διαμάχη για το ρεαλισμό και τον εξπρεσιονισμό, η οποία είχε ξεσπάσει ανάμεσα στους γερμανούς εξόριστους από το 1934, κυρίως με αντικείμενο τις απόψεις του Georg Lukács.

1939

Αρχίζει να γράφει ένα από τα πιο σημαντικά του θεωρητικά κείμενα για το θέατρο, την *Αγορά του χαλκού*.

23 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: μετακομίζει στη Στοκχόλμη καθώς τα ναζιστικά στρατεύματα πλησιάζουν τη Δανία.

Δημοσιεύεται η τρίτη ποιητική του συλλογή *Svendborger Gedichte*.

1940

17 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: μετάβαση στο Ελσίνκι μετά από την εισβολή των ναζιστικών στρατευμάτων στη Δανία και τη Νορβηγία.

1941

ΜΑΡΤΙΟΣ-ΑΠΡΙΛΙΟΣ: γράφει το έργο *Η Αποτρεπτή άνοδος του Αρτούρο Ονί*.

19 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: πρεμιέρα του έργου *Η Μάνα Κουράγιο και τα παιδιά της* (1938-39), στη Ζυρίχη (σκηνοθεσία Leopold Lindtberg, σκηνικά Τεο Otto με τη Therese Giehse ως Κουράγιο. Σε αυτά τα σκηνικά ανήκει και το μυθικό καρότσι της Μάνας Κουράγιο).

15 ΜΑΪΟΥ: η οικογένεια Μπρεχτ-Βάιγκελ μαζί με τις Steffin και Berlau φεύγουν για το Λένινγκραντ και τη Μόσχα όπου στις 4 Ιουνίου θα πεθάνει από φυματίωση η Steffin, «ο μικρός στρατιώτης της επανάστασης», όπως την αποκαλούσε ο Μπρεχτ. Οι υπόλοιποι ταξιδεύουν από το Βλαδιβοστόκ για την Καλιφόρνια στις 13 Ιουνίου.

ΕΞΟΡΙΑ ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ

21 ΙΟΥΛΙΟΥ: άφιξη στην Καλιφόρνια. Εγκατάσταση στη Σάντα Μόνικα.

1942

ΜΑΪΟΣ-ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ: ο Μπρεχτ συνεργάζεται με τους Fritz Lang και John Wexley για το κινηματογραφικό έργο *Και οι δήμοι πεθαίνουν*. Κατά τη διάρκεια του γυρίσματος το σενάριο λογοκρίνεται και αλλάζει για να προσαρμοστεί στα κριτήρια του Χόλλυγουντ που απογοητεύουν τον Μπρεχτ. Γνωρίζεται με τον Eric Bentley, τον πιο γνωστό αμερικανό μελετητή του και μεταφραστή των έργων του στην αγγλική γλώσσα.

1943

4 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: πρεμιέρα του έργου *Ο Καλός άνθρωπος του Σετσουάν* (1938-42) στη Ζυρίχη (σκηνοθεσία Leonard Steckel, σκηνικά Otto).

8 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: επισκέπτεται τη Νέα Υόρκη όπου συναντά τη Berlau και άλλους ευρωπαίους εξόριστους.

26 ΜΑΪΟΥ: επιστρέφει στη Σάντα Μόνικα.

Ολοκληρώνει τη συγγραφή του έργου *Ο Σβέικ στο δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο* (1941-43) βασισμένου στο μυθιστόρημα του Hašek.

9 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ: πρεμιέρα του έργου, *Ο Βίος του Γαλιλαίου* (1937-39) στη Ζυρίχη (σκηνοθεσία Steckel, σκηνικά Otto με το Steckel ως Γαλιλαίο).

Ο γιος του Φρανκ σκοτώνεται στο ανατολικό μέτωπο.

1944

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ: γεννιέται ο γιος της Berlau και του Μπρεχτ αλλά πεθαίνει σε μερικές ημέρες.

1946

15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: η διασκευή των Μπρεχτ, W.H. Auden και H.R. Hays της *Δούκισσας του Μάλφι* (1943-46), έργου του ιακωβιανού συγγραφέα John Webster, παρουσιάζεται στο Μπρόντγουεη, στο θέατρο Ether Barrymore (σκηνοθεσία George Rylands, μουσική Benjamin Britten).

1947

Γοητεύεται από το φιλμ του Τσάρλυ Τσάπλιν *Ο Κύριος Βερντού*.

31 ΙΟΥΛΙΟΥ: πρεμιέρα της νέας διασκευής και μετάφρασης του *Βίου του Γαλιλαίου* (1945-47) των Μπρεχτ/Charles Laughton, στο Λος Άντζελες (σκηνοθεσία Joseph Losey με τον Laughton ως Γαλιλαίο).

30 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: ανακρίνεται από την επιτροπή Αντιαμερικανικών Δραστηριοτήτων στην Ουάσιγκτον. Οι απαντήσεις του έμειναν γνωστές για τις υπεκφυγές και το διφορούμενο χαρακτήρα του. Την επομένη φεύγει οικογενειακώς για το Παρίσι.

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

1947

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ: εγκατάσταση στο Παρίσι.

1948

15 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ: πρεμιέρα της διασκευής της *Αντιγόνης* (1947) του Σοφοκλή από τη μετάφραση του Hölderlin στο Χουρ της Ελβετίας (σκηνοθεσία Μπρεχτ, σκηνικά Neher με τη Βάιγκελ ως Αντιγόνη).

5 ΙΟΥΝΙΟΥ: πρεμιέρα του έργου *Ο Αφέντης Πούντιλα και ο υπηρέτης του ο Μάττι* (1940), στη Ζυρίχη (σκηνοθεσία Kurt Hirschfeld, σκηνικά Otto, μουσική Dessau με το Steckel ως Πούντιλα).

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ: τελειώνει τη συγγραφή του «Μικρού οργάνου για το θέατρο», ένα από τα σημαντικότερα κείμενα για την μπρεχτική αισθητική.

ΤΕΛΟΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: οι αμερικανοί αρνούνται να του δώσουν τη βίζα που χρειάζεται για να διασχίσει τον αμερικανικό τομέα και να φτάσει στο Βερολίνο. Ταξιδεύει μέσω Πράγας.

1949

11 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: πρεμιέρα της *Μάνας Κουράγιο* στο Deutsches Theater του Βερολίνου (σκηνοθεσία Μπρεχτ και Engel, σκηνικά Heinrich Kilger βασισμένα σε εκείνα του Otto από την παράσταση του 1941, μουσική Dessau με τη Βάιγκελ ως Κουράγιο).

Όλο το χρόνο ο Μπρεχτ και η Βάιγκελ επιλέγουν ηθοποιούς για το Μπερλίνερ Ανσάμπλ στο Βερολίνο αλλά και την Ευρώπη.

12 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ: πρεμιέρα της πρώτης παράστασης του Μπερλίνερ Ανσάμπλ του έργου *Ο Αφέντης Πούντιλα και ο υπηρέτης του ο Μάττι* (σκηνοθεσία Μπρεχτ και Engel, σκηνικά Neher με το Steckel ως Πούντιλα στο Deutsches Theater). Γράφει το έργο *Οι ημέρες της κομμούνας*.

1950

ΑΠΡΙΛΙΟΣ: παίρνει την αυστριακή ιθαγένεια.

Γίνεται μέλος της Ακαδημίας των Τεχνών του Βερολίνου.

1951

13 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ: *Η Μάνα* ανεβαίνει από το Μπερλίνερ Ανσάμπλ (σκηνοθεσία Μπρεχτ, σκηνικά Neher, μουσική Eisler με τη Βάιγκελ ως Βλάσοβα).

17 ΜΑΡΤΙΟΥ: *Η Ανάκριση του Λούκουλλον* (1938-39) των Μπρεχτ και Dessau παρουσιάζεται στο Βερολίνο και κατηγορείται για φορμαλισμό. Αναθεωρείται και μετονομάζεται *Η Καταδίκη του Λούκουλλον* (σκηνοθεσία Wolf Völker, σκηνικά Neher).

ΜΑΪΟΣ: αρχίζει να δουλεύει τη διασκευή του σαιξπηρικού έργου *Ο Κοριολανός*.

1953

17 ΙΟΥΝΙΟΥ: η εργατική εξέγερση στο ανατολικό Βερολίνο. Ο Μπρεχτ κρατά αμφιλεγόμενη στάση. Οι εκδόσεις Suhrkamp της δυτικής Γερμανίας και Aufbau της ανατολικής Γερμανίας αρχίζουν σε συνεργασία την έκδοση των θεατρικών του έργων.

1954

19 ΜΑΡΤΙΟΥ: το Μπερλίνερ Ανσάμπλ μετακομίζει στο Theater am Schiffbauerdamm και η πρώτη παράσταση είναι η διασκευή των Μπρεχτ, Benno Besson και Hauptmann του έργου του Μολιέρου *Δον Ζουάν* (σκηνοθεσία Besson).

ΙΟΥΛΙΟΣ: Το Μπερλίνερ Ανσάμπλ συμμετέχει στο Α΄ Διεθνές Φεστιβάλ θεάτρου στο Παρίσι με τη *Μάνα Κουράγιο* και τη *Σπασμένη στάμνα* του Heinrich von Kleist. Αυτή η παρουσία σημαδεύει την αρχή της διεθνούς ακτινοβολίας του θιάσου στον ευρωπαϊκό θεατρικό χώρο.

7 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ: πρεμιέρα του έργου *Ο Κανκασιανός κύκλος με την κιμωλία* (1943-45) (σκηνοθεσία Μπρεχτ με βοηθό τον Manfred Wekwerth, σκηνικά Karl von Appen, μουσική Dessau).

21 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ: του απονέμεται το βραβείο Λένιν.

1955

ΙΟΥΝΙΟΣ: το Μπερλίνερ Ανσάμπλ συμμετέχει στο Β΄ Διεθνές Φεστιβάλ θεάτρου στο Παρίσι με τον *Κανκασιανό κύκλο με την κιμωλία*.

1956

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ: ταξιδεύει στο Μιλάνο για την παράσταση της *Όπερας της πεντάρας* από το Piccolo Teatro του Giorgio Strehler.

10 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: εμφανίζεται για τελευταία φορά στις πρόβες του Μπερλίνερ Ανσάμπλ.

14 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: πεθαίνει από έμφραγμα.

17 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ: θάβεται στο μικρό νεκροταφείο κοντά στο σπίτι του όπου σήμερα στεγάζεται το αρχείο του.

Μάρω Γερμανού και Δημήτρης Καρύδας

* Για αυτό το χρονολόγιο χρησιμοποιήθηκε η βιογραφία του Μπρεχτ από τον Klaus Völker, *Brecht: A Biography*. Trans. John Nowell. London: Marion Boyars, 1979 όπως και τα χρονολόγια που βρίσκονται στα βιβλία Μπερνάρ Ντορτ, *Ανάγνωση του Μπρεχτ*. Μετ. Άννα Φραγκουδάκη, Αθήνα: Κέδρος, 1975, Michael Morley, *A Student's Guide to Brecht*. London: Heinemann, 1977, John Fuegi, *Bertolt Brecht: Chaos According to Plan*. Cambridge: CUP, 1987 και Peter Thomson and Glendyr Sacks (eds.). *The Cambridge Companion to Brecht*. Cambridge: CUP, 1994. Για τα έργα του Μπρεχτ αναφέρεται η ημερομηνία της πρεμιέρας ή η ημερομηνία συγγραφής τους όταν αυτά δεν σκηνοθετήθηκαν κατά τη διάρκεια της ζωής του. Οι ημερομηνίες σε παρένθεση μετά από τους τίτλους δηλώνουν την περίοδο συγγραφής των έργων όταν αυτή είναι γνωστή.

